

PRZEGLĄD CERAMICZNY

założony przez Karola Rollego.

Upraszamy uprzejmie o powoływanie się przy zamówieniach na ogłoszenia „Przeglądu.”

Treść Nr. 6: Konkurencja eternitu. — Stan przemysłu cementowego w Niemczech w r. 1907. — Nowa fabryka cementu portlandzkiego w Galicyi. — Oceny i sprawozdania. — Kronika. Ogłoszenia.

Inż. Roman Z. Ciesielski

Kraków

Garncarska 14.

— wykonuje plany i przeprowadza budowę fabryk: —

cegieł, dachówek, wapna,

- cementu, gipsu i t. p. -

Budowa kominów fabrycznych.

Wprowadzanie opalania

ropą.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

KUPNO

NAJEM

KOLEJKI WĄZKOTOROWE

dla eksploatacji torfu, dla cegielń, fabryk,
kopalń, gospodarstw rolnych, i t. p.
urządza i dostarcza:

E. GIEŁDZIŃSKI LWÓW.

Biuro: ul. Jagiellońska 1. 3. Składy: ul. Grodecka 1. 99.

Kupno i najem.

Szyny, tory przenośne i stałe, wózki rozmaitej konstrukcji,
tarcze obrotowe, rozjazdy, taczki żelazne etc. etc.

Wynajmuje koleje kompletnie urządzone. Nowy i używany
materjał, oraz części zapasowe zawsze na składzie.

Katalogi, kosztorysy i rysunki
gratis i franko.

Specjalny oddział dla
projektowania i budowy
kolei wązko i normalno-torowych.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Parowa Fabryka „JUNTA“

cegły, dachówek, rurek dren.

-- w Sądowej Wiszni --

Doborowy materjał na składzie.

ARCHITEKT

miesięcznik poświęcony
architekturze, budownictwu i przemysłowi artystycznemu.

~ KRAKÓW, ~

Red.: Władysław Ekielski.

Prenumerata roczna 20 K. —
10 rb. — 20 mk. — 30 fr.

Inż. chem. Wincenty Bogucki w Chrzanowie.

PIERWSZA GALICYJSKA

SPECYALNA FABRYKA MASZYN

dla przemysłu cementowego i betonowego

buduje maszyny do wyrobu:

dachówek, cegieł i posadzek cementowych oraz formy do wyrobów
betonowych i dostarcza je po cenach najniższych.

Kompletne urządzenie do wyrobu dachówek już od 500 kor.

Kosztorysy i wyjaśnienia odwrotnie i bezpłatnie.

Interesanci w fabryce zawsze mile widziani.

PRZEGLĄD CERAMICZNY

WYCHODZI 10. i 25. KAŻDEGO MIESIĄCA.

Redaktor: Inżynier *Karol Rolle*.

PRZEDPŁATA ROCZNA:

10 kor., 5 rsr., 10 mk., 12 fr.

Prenumeraty mniejszej jak roczna
nie przyjmuje się.

ZESZYT POJEŁNYCZY 50 H.

ADRES ADMINISTRACYI I REDAKCYI:
PODGÓRZE, św. FLORYANA 5.

CENA OGŁOSZEŃ WYNOŚI:

Za cm² 6 hal. Cała strona
20 k., 1/2 str. 12 k., 1/4 str.
7 k., 1/8 str. 4 k., przy 6-kro-
tnem powtórzeniu 10%, 12-
krotn. 16%, 18-krotn. 20%,
24-krotn. 25% od stał.

Prenumeratę na Królestwo i Cesarstwo przyjmuje: E. Wende i Sp. Warszawa Krak. Przedm. 9,
i Administracya Gazety handlowo-rzemieślniczej w Warszawie Aleja Szucha Nr. 19.

BADANIA MATERIAŁÓW SUROWYCH.

Gliny;

Piasku;

Wapna;

Marglu;

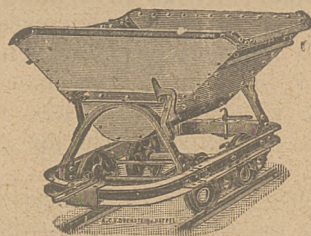
Gipsu;

i t. p.

przeprowadza i wydaje opinie co do
zużytkowania ich, udziela porad tech-
nicznych w sprawie założenia i ule-
pszenia fabryk, usuwania błędów fa-
brykacyi, powiększenia rentowności
i t. p.

inż.: Karol Rolle

Podgórze św. Floryana 5.

Orenstein i Koppe

Lwów, Pasaż Mikołascha.

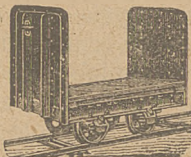
Fabryki

Kolei wąskotorowych i lokomotyw

Praga — Wiedeń — Budapeszt
urządzą i dostarczają:

kolejki przenośne i stałe.

Wagoniki do transportu gliny, cegieł i dachówek
mokrych i suchych.

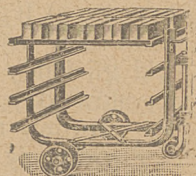
Wynajmują:

Kompletne kolejki na pewien
okres czasu.

Katalogi, kosztorysy etc.
bezpłatnie.

Używane materiały zawsze
na składzie.

Spłata amortyzacyjna.

Konkurencja Eternitu.

Głos p. Ignacego Ehrenpreisa, dyrektora parowej fabryki dachówek i cegieł w Płaszowie na zebraniu austriackiego Związku Ceramicznego we Wiedniu w grudniu r. z.

(wedle „Baukeramik“ n-r 9 z 1908 r.)

Panowie! Na wezwanie Szanownego Prezesa Związku pragnę przedstawić Panom doświadczenie moje, poczynione w sprawie eternitu i zwalczania jego w Galicyi.

Do r. 1905 Galicya była prawie wolną od eternitu, a choć tam tu lub ówdzie ktoś pokrył dom eternitem, to jednak, nie było to zupełnie groźnem dla fabryk dachówek. Stanten jednak zmienił się w r. 1905 do tego stopnia, że okazały się konieczne ze strony fabryk dachówek stanowcze kroki obronne. W roku tym użyto eternitu nie tylko przy budowlach w zakresie trzech dyrekcji kolejowych, ale nadto przy wielu budowlach rządowych i gminnych wreszcie i „prywatnych, ba! nawet władze urzędownie zalecały eternit, jako materiał kryjący, co rzecz prosta, było już znacznie groźniejszym.

Zrozumiałem jest, że galicyjscy fabrykanci dachówek nie przyjęli tego zjawiska z założeniami rękami, i wnet ponowili w ministerstwie kolejowem skargi na ten stan protegowania eternitu, niestety narazie bez skutku. Również zwrócili się do galicyjskiego związku przemysłu fabrycznego we Lwowie z żądaniem rozpoczęcia energicznej walki z inwazyą obcego produktu dla ochrony produkcji miejscowej i znaczną zasługą tego Związku i jego dyrektora dra Bataglii jest, że rozpoczęta wówczas walka zakończyła się wyparciem eternitu z już zajętych pozycji.

Zanim jednak przejdę do uzyskanych wyników tej walki konkurencyjnej, muszę zwrócić uwagę Panów na następujące okoliczności. Zdaniem mojem to zwiększenie użycia eternitu należy przypisać naszym władzom centralnym. Nie przypisuję tu jedynej winy ministeryom, owszem, sądzę, że one poszły za opinią zakładu doświadczalnego Muzeum technologicznego we Wiedniu. Przypatrzmyż się bowiem orzeczeniu tego zakładu, orzeczeniu, które stanowi istny wyrok śmierci nie tylko dla dachówki glinianej, ale i dla wszystkich innych materiałów kryjących, a określającemu eternit jako wzorowy materiał.

Znajdujemy w tem orzeczeniu ustęp: „nasiąkalność eternitu wynosi 6-25% i jest równą nasiąkalności łupku naturalnego, a w porównaniu z dachówką glinianą jest ona bardzo ma-

łą, gdyż ta ostatnia wynosi 16 do 20%, tak więc dachówki trzy razy tyle wody naciągają co eternit“.

Na innem miejscu: „nasiąkalność wodą okazała się przy eternicie bez wpływu, podczas gdy przy dachówce glinianej zazwyczaj działanie wody sprowadza mniej lub więcej szkodliwe skutki“.

Dalej czytamy: „można zatem stwierdzić z całą stanowczością, że eternit jest najlepszym ze znanych i zazwyczaj używanych materiałów kryjących“.

Sądzę, że rzeczą c. k. Muzeum technologicznego jest obiektywne podanie wyniku przeprowadzonych badań, a nie używanie świadectwa do obniżania wartości innych materiałów a robienie pewnego rodzaju reklamy eternitowi.

Niezrozumiałem mi jest, dlaczego Muzeum technologiczne odnośnie do przyjmowania wody użyło do porównania dachówki bezsprzecznie podrzędnej jakości, i z tąd wysnuło wniosek, że ten rodzaj materiału przyjmuje aż 16 — 20% wody.

Mam przed sobą odnośnie do tego momentu świadectwo tegoż Muzeum o przyjmowaniu wody przez dwojaki rodzaj dachówki proveniencji galicyjskiej. Oba określają nasiąkalność na 11%, a nie wątpię, iż są jeszcze lepsze wyroby, o mniejszej nasiąkalności.

Odnośnie do podniesionego zarzutu zgubnego działania wilgoci na dachówkę, muszę wskazać na fakt, że wszędzie widzieć można dachy ceglane, które wieki przetrwały, bez śladu działania wilgoci opadowej albo innych wpływów atmosfery.

Jeżeli już Muzeum technologiczne uważało się za powołane do porównania eternitu z dachówką, to powinno było podać pochodzenie tej dachówki, gdyż możliwem jest, że eternit własnościami swymi przewyższa ten lub ów fabrykat. W każdym razie nie było Muzeum upoważnione z tego rodzaju odosobnionych faktów wysnuwać wnioski o podrzędnej wartości dachówki glinianej.

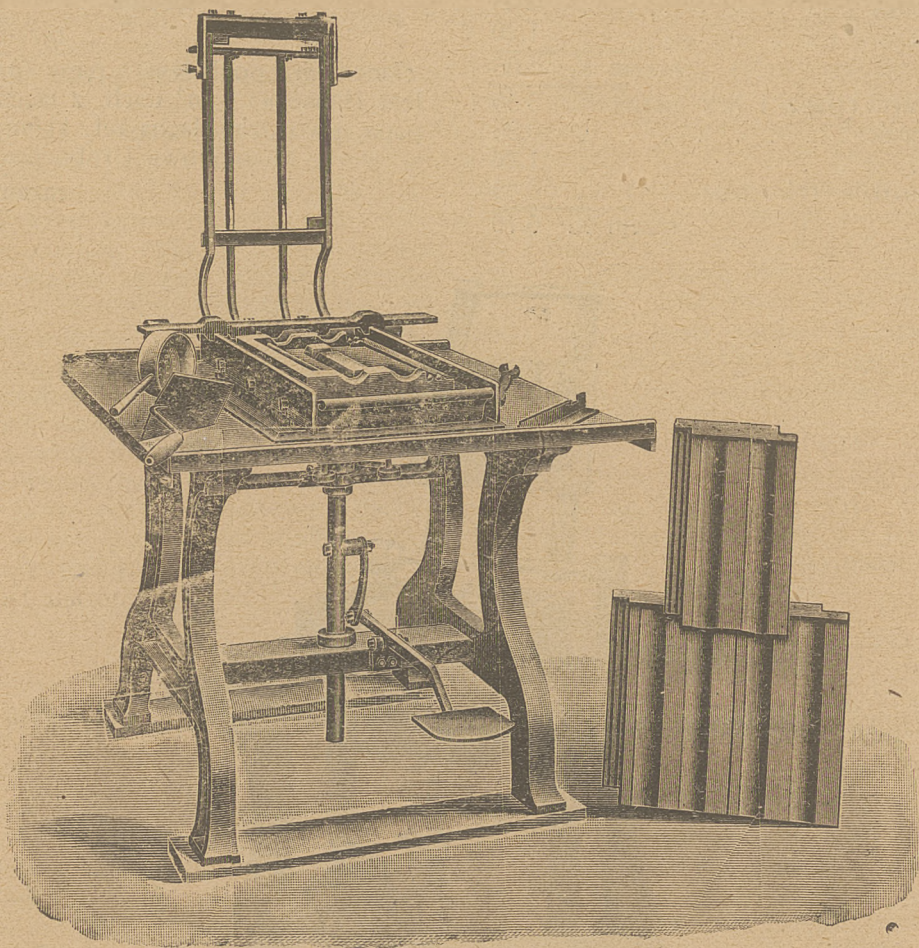
Nie możemy czuć wdzięczności dla Muzeum za tą przysługę, ale muszę tu stwierdzić z naciskiem, że omawiane orzeczenie nie może służyć do wydania należytego wyroku o wartości eternitu. Powołuję się na okólnik do członków szwajcarskiego związku ceglarny i na pełne służności uwagi naszego kolegi Mayera, które podał nam on na zgromadzeniu w 1905 r. odnośnie do wytrzymałości eternitu na działanie atmosfery i ognia. — Nie powinno jednak dziwić nikogo, że władze na podstawie świadectwa Muzeum technologicznego ze spo-

kojnym sumieniem zalecają eternit do krycia dachów.

Teraz pragnę omówić pismo ulotne Hatscheka, przez co się okaże, że nie wszystko co tam jest, jest prawdą, co więcej, że autor

liczy na nieświadomość i niedoświadczenie czytelnika.

Co się tyczy cen krycia eternitem, nie są one zbyt niskie, jak to rzeczoney prospekt określa. I tak, gdy się chce, by eternit był

Rys. 5. Prasa do dachówki cementowej, wykonana we fabryce W. Boguckiego w Chrzanowie.

szczelny na działanie deszczu, śniegu i kurzu, trzeba go umocować na szalunku z desek 20 m/m grubych i na wkładce z papy z zabezpieczeniem przed zerwaniem przez silny wiatr. Można wprawdzie kłaść eternit wprost na łątach, ale sam Hatschek tego nie zaleca nazbyt gorąco, radząc w takim razie użycie spoiwa, kitu opatentowanego. To są środki pomocni-

cze, które trzeba mieć zawsze pod ręką które jednak nie są wszędzie i łatwo dostępne.

Nadto krycie i tem samem wszelkie naprawy muszą być wykonane przez ludzi fachowych, co znowu powoduje podrożenie krycia. Podczas gdy krycie dachówką nie wymaga tak szczególnych warunków.

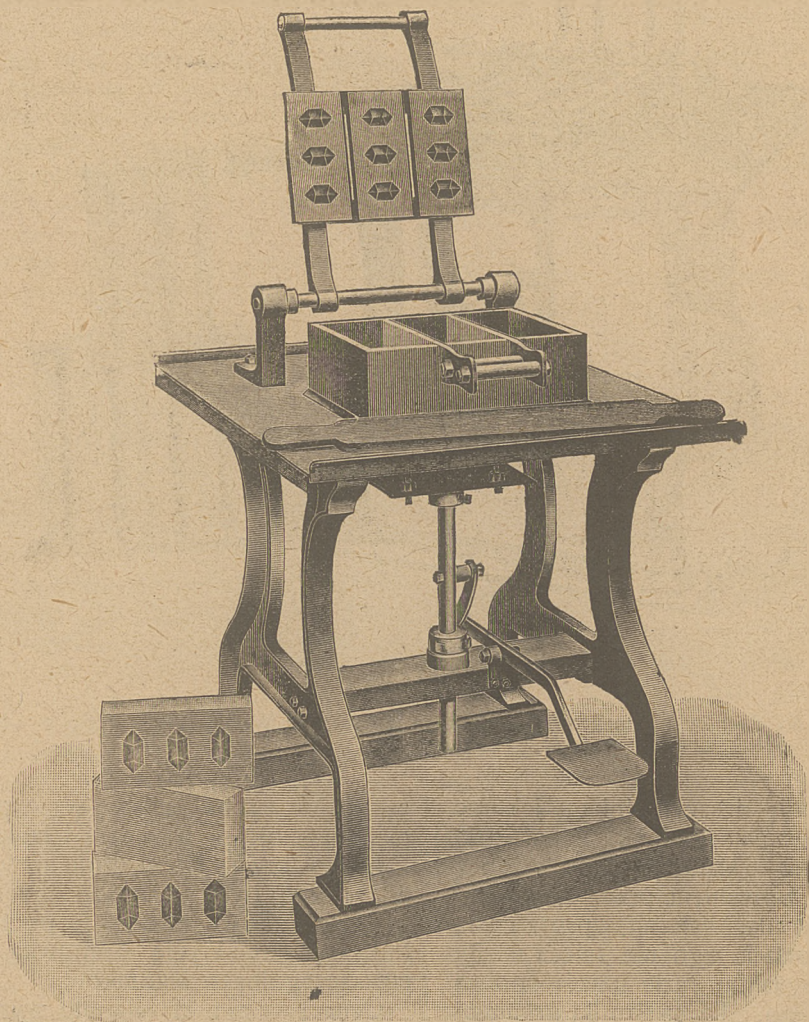
Cena krycia 1 m² eternitu wynosi:

Każden ceglarz polski powinien bojkotować wyroby pruskie a popierać swoje!

1. Bez szalowania i bez tektury . . . K.	3.50
do tego dochodzi 10% za kraniec przy ścianie i okapie . . . „	0.35
razem kor.	3.85
2. z szalowaniem ale bez tektury eternit K.	3.50
10% dodatek . . . „	0.35
szalunek . . . „	1.20
razem K.	5.05
3. z szalowaniem i papą 1 m ² : eternit. K.	3.50
10% dodatek . . . „	0.35
szalunek . . . „	1.20
papa, gwoździe, robocizna . . . „	0.65
razem K.	5.70

Cena 1 m² dachówki glinianej wynosi:

1. bez łączenia K.	1.70
10% dodatku „	0.17
razem K.	1.87
2. z łączeniem: 1 m ² dachówki . . . K.	1.87
łączenie „	0.40
razem K.	2.27
3. z łączeniem i pokładem z papy (patent Hausena) 1 m ² dach. z łącen. K.	2.27
papa, gwoździe, blacha żel., klamry burzowe i robocizna „	0.90
razem K.	3.17

Rys. 6. Prasa do wyrobu trzech cegieł cementowych na raz z jednej formy, przedzielonej ścianką ruchomą na trzy części. Prasa wykonana we fabryce W. Boguckiego w Chrzanowie.

Zatem różnica k. 1.98, 2.78, 2.53 a średnio 2.43 na metrze kwadratowym.

Dalej wedle Hatscheka lekkość materiału stanowi dalszą wyższość tego materiału, przez

co konstrukcja dachowa musi być lepszą, a więc i tańszą. Ten szczegół jest zupełnie błędny, a łatwo na to każdego laika chwycić. Bo też gdy wymowny agent przedstawi cyfro-

wo, że m^2 dachu ceglanego waży 37 kg., a m^2 dachu eternitowego 10 kg., to łatwo zrozumiałe, że interesant chwyci się tego ostatniego materiału, widząc oszczędność na konstrukcji dachowej. W rzeczywistości ma się rzecz inaczej. Sumaryczne obciążenie dachu składa się z ciężaru własnego całego pokrycia, nacisku wiatru i obciążenia przez śnieg.

Ciężar własny pokrycia, dachowkowego wynosi na $1 m^2$ 110 — 115 kg.
 „ „ „ eternitem „ 80 — 85 „

Dla nacisku wiatru i ciężaru śniegu przyjmuje się ogólnie 120 kg. na m^2 . Tak więc różnica obu kryć wynosi zaledwie 30 — 35 kg. na korzyść eternitu. Mała ta różnica zaniknie, gdy się uwzględni, że przy dachach stromych, zastosowanych przy kryciu dachówką, śnieg szybko się zesuwa, więc w razie odwilży oswobadza się dach łatwo ze śniegu, podczas gdy przy dachach płaskich, użytych przy kryciu eternitem, śnieg leży dłużej a w razie odwilży, namaka wodą, przybiera prawie 60% na wadze.

Budownicz musi się z tym przyrostem na wadze liczyć przy projektowaniu dachów płaskich, inaczej przy silnym spadzie śniegowym może nastąpić zawalenie się dachu.

(dok. nast.)

Stan przemysłu cementowego w Niemczech w r. 1907.

W ogólności rok ubiegły był dla fabryk cementu korzystny. Przez cały rok prawie wszystkie fabryki pracowały pełną siłą.

Jakkolwiek ceny cementu w porównaniu z rokiem 1906 poszły w górę, to jednak tawyżka nie wpłynęła na zwiększenie dochodów, gdyż ceny artykułów pomocniczych i robocizny podniosły się dość znacznie a w niektórych prowincjach wyżka ta nie wystarczała do pokrycia wyżki w kosztach fabrykacji.

Z końcem roku zmniejszył się popyt na cement i na tej podstawie cementownie niemieckie nie przygotowują zapasów dla roku przyszłego a nawet spodziewają się stagnacji budowlanej. Położenie finansowe w Ameryce nie daje zachęty do przewozu cementu za ocean.

Co do wyrobów betonowych, to w niektórych prowincjach jak n. p. w prowincjach nadreńskich, panował pewien zastój, natomiast w Wirtembergii, Badenii, i w Bawarii panował silny popyt, szczególnie na rury.

Wyrób dachówek cementowych, w wielkim zakresie cierpi jak i po inne lata z tego powodu, że we wielu wioskach znajdują się małe warstwy, które wyrabiając towar z małym nakładem, mogą go sprzedawać po niskich cenach. Dachówka cementowa znajduje zawsze jeszcze zbyt i to dość znaczny. Warunki takie nie pozwalają na zakładanie fabryk na wielką skalę, które wymagają znacznego kapitału zakładowego i obrotowego i mają walczyć z małymi fabrykami, których właściciele są równocześnie robotnikami i nie potrzebują nikogo opłacać prócz siebie i surowy produkt. „Sand ich Gold“ zaciąga każdego do pracy, lecz nie każdy jest tym szczęśliwcem, który do złota dochodzi.

Hasło „Sand ist Gold“ powołało właśnie do życia te małe fabryczki a firma która w imię tej dewizy zwyciężyła, obrała sobie inne hasło „Beton ist ewig“ i z tem już nie pójdzie do wsi i osad lecz do miast.

Lombardo.

Nowa fabryka cementu portlandzkiego w Galicyi.

Na liczne zapytania interesujących się sprawą powstać mającej fabryki cementu w Andrychowie odpowiada z przyjemnością komitet organizacyjny, przygotowujący spółkę akcyjną dla sfinansowania przedsięwzięcia, że prace wstępne są już na ukończeniu. Nietylko dokonane analizy w kraju i zagranicą wykazały, że surowiec jest wybornym materiałem cementowym, ale i próby z gotowym cementem, wypalonym w Kopenhadze świadczą, że jego wytrzymałość na zgniecenie i zerwanie już przy drugiej syntezie jest pomyślna, a stałość objętości bez zarzutu. Komitet posiada na to poświadczenia krajowej mechanicznej stacji doświadczalnej przy szkole politechnicznej we Lwowie, jako też orzeczenie światowej firmy F. L. Smitha & Comp. w Kopenhadze.

Najlepszym sposobem wyszukania sobie dobrej pracy i najlepszym sposobem wyszukania dobrego pracownika jest anonowanie w „Przeglądzie Ceramicznym“.

Wobec bardzo pomyślnych konjunktur bieżącej chwili dla cementu wogóle, którego zapotrzebowanie wzrastać będzie z każdym dniem dla zamierzonych olbrzymich budowli, pośpiech w doprowadzeniu do skutku Spółki akcyjnej z kapitałem dwóch milionów koron jest wskazany. To też komitet już w najbliższym czasie zwoła przyszłych założycieli konsorcjum do Krakowa dla zawiązania Spółki (akcyjnej lub komandytowej), uchwalenia statutu i wdrożenia kroków prawnych. Jest życzeniem zwolenników nowej spółki, aby jej dać nazwę „Polonii”. Kapitały już prawie zapewnione, bo w sfinansowaniu wezmą udział prócz kraju, także Poznań, Warszawa i Śląsk, a w danym razie i Bruksela przy interwencji jednego z banków. Próbną subskrypcją w toku zapowiada się pomyślnie. Wyjaśnień bliższych w tej sprawie udziela inż. K. Kłębkowski w Wadowicach, sekretarz komitetu, na czele którego stoi hr. St. Bobrowski z Andrychowa.

Oceny i sprawozdania.

Cennik pierwszej i jedynej w kraju specjalnej fabryki maszyn i form dla przemysłu cementowego i betonowego w Chrzanowie. Inż. chem. Wincenty Bogucki w Chrzanowie. Pod lapidarnem, modnem dziś we formie a wiele mówiącem hasłem „Piasek teraz bogactwem” wydał p. Bogucki cennik narzędzi do wyrobów cementowych i betonowych. — Wobec kolosalnej, rzucającej się w oczy, wciskającej się na każdym kroku reklamy firm zagranicznych nie ma dla firm naszych, chcących z tamtymi konkurować innej rady, jak klin wybijać klinem. Poszedł tą drogą p. Bogucki i hasłem „Sand ist Gold”, „Haben sie Sand?” przedstawia swoje hasło: „Piasek teraz bogactwem”, propaguje je żywą reklamą w czasopismach, a dziś występuje z cennikiem.

Forma cennika wysoce estetyczna: format duży, papier gładki, lśniący, druk duży i piękny, ilustracje duże i dobre, (zamieszczamy dwie w tekście tego zeszytu)

W „słowie wstępne” skierowanem do właścicieli, gmin, powiatów i t. p. podaje autor w popularny sposób zalety krycia dachówką cementową, zachwala maszyny swego wyrobu i ostrzega przed zakupnem wyrobów pruskich. Wreszcie podaje w zwięzłych słowach sposób wyrobu dachówek cementowych.

W części drugiej podaje opis i dokładny rysunek pras do dachówki, a to systemy: Victoria, Monopol, Reform, Wutke, Pluvius i Rombus, nadto do gąsiorów Perfect, Wawel i Siam. Sądzę, że dla naszych właścicieli należało unikać tych nazw, dla nich nic nie mówiących, a dać łatwiej dające się spamiętać n. p. Krakus, Mazur, Wisła i t. p.

Cena całego urządzenia do wyrobu 300 sztuk dachówek dziennie (z młynkiem, podkładami, formą do gąsiorów) przy typie najdroższym „Victoria” wynosi około 1560 k.

Inne typy są znacznie tańsze. Koszt wyrobu 1000 dachówek przy typie „Monopol” podaje cennik na 50 k., przy „Rombus” zaś 72.50 k. tych ostatnich jednak wychodzi na m² tylko 11½, podczas gdy innych 14 do 15. Wreszcie cennik podaje ceny, rysunki i opisy młynków do mielenia farb, oraz narzędzi pomocniczych: korytka, gładzika, sitka, i t. p.

Wkońcu podaje autor obliczenia kosztów wyrobu 1000 dachówek i zarobek jaki się przytem osiąga, oblicza na 4 kor. dziennie. Jest to o tyle liczne za wysoko, że w obliczeniu autor nie przyjmuje zupełnie amortyzacji maszyn i zabudowań, a za wysoko liczy cenę dachówki, t. j. 90 kor. za tysiąc. Zawsze jednak należy przyznać, że wyrób dachówki cementowej jest robotą zyskowną.

Zupełnie bez potrzeby autor cennika wdał się w krytykę innych sposobów krycia, a szczególnie dachówki glinianej. Rozumiem walkę konkurencyjną, ale to, co „cennik” podaje o dachówce glinianej jest zupełnie fałszywe i bardzo przesadne.

Reflektującego na kupno maszyny do wyrobu dachówki cementowej nikogo nie zachęci, a do użycia dachówki glinianej nikogo nie zniechęci, bo wiekowa praktyka, dająca się stwierdzić naocznie, mówi co innego.

Każden materiały w technice, o ile jest dobry, ma swoje uzasadnienie, a dobrą jest, i we wielu razach jedynie praktyczną do użycia jest papa dachowa, szczególnie skutkiem swej lekkości. Dobroć innych materiałów nie ujmuję nic z tej słusznej zasady, że: dachówka cementowa dobra, z dobrych materiałów zrobiona jest dobrym artykułem do krycia.

Omówiliśmy szerzej nieco cennik ten, chcąc zwrócić uwagę publiczności na nową naszą swojską, polską fabrykę maszyn. Życzymy jej, by dobrocią i ceną pobiła skutecznie wyroby obce, z kraju naszego grosz wyciągające.

K.

KRONIKA.

Upaństwowienie kopalń węgla. „Wiener Allgem. Zeitung“ donosi, że ministerstwo rolnictwa poczyniło kroki o nabycie kopalń węgla na Morawach, w Czechach i na Śląsku.

Zmiana firmy. Okólnikiem zawiadamia dom handlowy we Lwowie p. f. „Zygmunt Lasocki“, że do spółki wstąpił p. A. W. Koziański z Krakowa, i odtąd firma opiewać będzie na obu wspólników.

Cement na wschodzie. Do Małej Azji przychodzi cement przeważnie z Francji, w ostatnich czasach do konkurencyi staje cement rosyjski z fabryki. w Noworosyjsku.

Bułgaria sprowadza dotychczas cement z Węgier, ciesząc się tam bardzo dobrą opinią. Do konkurencyi wystąpił niedawno cement rumuński, gorszy ale też i tańszy. Grecja sprowadza również cement z Francji. Nowo założona i jedyna fabryka w Eleuzis produkuje jeszcze cement pośledni. Bardzo używany do budowli lądowych i portowych jest naturalny cement z wyspy Santorin.

Wystawa budowlana. W maju 1908 r. otwartą zostanie w Petersburgu wystawa budowlana, zainaugurowana przez Stowarzyszenie inżynierów cywilnych. Początkowo miała to być wystawa wyłącznie zagraniczna, ale następnie dopuszczono osobny pawilon dla Królestwa polskiego i dla Finlandyi. Na czele oddziału polskiego stoi inż. St. Gałęzowski, prof. Instytutu inżynierów cywilnych.

Wystawa ta obejmuje działy:

- I. Materiały budowlane;
- II. Wyroby stolarskie i ślusarskie;
- III. Instalacje;
- IV. Urządzenia przeciwpożarne;
- V. Urządzenia techniczne (windy i t. p.);
- VI. Urządzenia artystyczne (meble i t. p.);
- VII. Literatura i odnośna.

Ministerstwo handlu jako protektor Wystawy rozda nagrody w medalach a Stowarzyszenie inżynierów w dyplomach.

Wystawcy będą mieli ulgi przewozowe. Wystawa trwać będzie od 28 maja do 28 (15) sierpnia.

DLA KAFLARZY!

Wielka fabryka kaflí poszukuje zdolnego i energicznego **kierownika**
od 1 czerwca 1906.

Oferty adresować: Lwów. Fach pocztowy 95.

Poszukuje posady zarządcy

do fabryki dachówek lub cegieł

ukończony uczeń szkoły ceramicznej
lat 25, posiada kilkuletnią praktykę w pierwszorzędną fabryce dachówek w kraju. — Wiadomość dla Wojciecha P do Administracyi „Przeglądu“.

Poszukuje się do wyrobienia i

Strycharza

wypalenia w lecie 1908 roku około ćwierć miliona cegieł w miejscowości położonej w okolicy Skawiny. Strycharz dostanie glinę, budynki, stoły, węgiel, a ma dostarczyć żadaną ilość dobrej cegły. Zgłaszać się należy pod adresem »Strycharz« do Redakcyi »Przeglądu«.

RAMKI

do suszenia dachówek glinianych

wykonuje się w każdej ilości i wedle wymaganych wzorów, po cenach najniższych z szybką dostawą. Zgłoszenia przyjmuje

Mindowicz, Jarosław.

Poszukuje posady - - - Maszynista

doświadczony we fabrykacji dachówek.

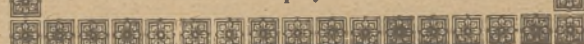
Po powrocie z Ameryki obejmie posadę zaraz.

Wiadomość dla „Maszynisty“ do Administracyi „Przeglądu“.

Kierownik fabryki

cegieł i dachówek, z długoletnią i gruntowną praktyką tak w kraju jak i za granicą, z najlepszymi poleceniami, poszukuje posady zaraz. — Zgłoszenia: **M. O. Tarnów**, ul. Seminaryjska l. 17, I. piętro.

W oddziale III.

Zakład budowy mostów:

Konstrukcje mostowe, dachowe i t. d.

1804.
Rok założenia

C.K. uprz. fabryka maszyn

1804.
Rok założenia**L. Zieleniewski w Krakowie**

Towarzystwo Akcyjne.

Prasy
cegłarskiewyrabia:
W oddziale I.**BUDOWA MASZYN**

Maszyny parowe najnowszych typów, stojące i leżące, ze sta-
widłami: a) wentylowemi własny
patent Nr. 19274 b) wentylowe-
mi patent „Elsner“, c) z wenty-
lami tłokowymi, d) suwakowymi.
Maszyny wyciągowe i koło-
wroty do kopalń i innych za-
kładów przemysłowych. Kompre-
sory wentylowe jedno i dwusto-
pniowe. Pompy parowe dla wo-
dociągów, kopalń i t. d. Wy-
ciągnie i żurawie.

Urządzenia mechaniczne dla CEGIELNI,
gorzelń, tartaków, młynów i t. d. Części trans-
misyjne najnowszych typów.

Maszyny parowe

W oddziale II.

KOTLARNIA:

Kotły parowe, zbiorniki i t. d.

Odlewy surowe z żelaza i metali podług własnych lub nadesłanych modeli.

Odlewnia żelaza:

W oddziale IV.

WODOCIĄGI

dla miast, gmin, folwarków, **zakładów kąpielowych**, fabryk, ogrodów, gmachów publicznych, domów prywatnych i t. d.

Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. — Wiercenie studzien. — Ustawianie pomp. instalacje domowe z klozetami, łazienkami i t. d.

Centralne

Ogrzewanie

wszelkich systemów

i Wentylacje

Łaźnie. — Mechaniczne Pralnie, Suszarnie i t. d.

projektują i wykonują

inżynier Leonard Nitsch i Spółka,

Kraków, ulica Kolejowa L. 18.

Najlepsze referencye z dotychczas wykonanych robót.

Kosztorysy bezpłatnie.

Cegielnia Parowa

spadkobierców ś. p.

Franc. Górniaka w Sibicy,

p. Cieszyn.

Poleca Szan. P. T. Publiczności wyroby własne, jako to: cegłę murową (maszynową i ręczną), cegłę brukową (dłazkówkę), cegłę kanałową, cegłę żłobową, cegłę studzienną, cegłę kominową, dachówkę żłobkową (falcowaną), rurki do osuszania gruntów (drenowania) i t. d.

KRAJOWE KURSA

dla
PRZEMYSŁU
KIERAMICZNEGO

w Podgórzu

Kształcą personal
pomocniczy dla
wszelkich zakładów
ceramicznych.

Nauka trwa 18 miesięcy
i rozpoczyna się obo-
rotownie z dniem 1 paźdź.

Nauka bezpłatna.

KRAKOWSKA GAZOWNIA MIEJSKA

Nr. Telefonu: Zakładu 72, Filii 198, Sklepu 345.

Poleca Szan. Publiczności:

Smotę gazową (ter)

do utrwalania drzewa jako to: słupów
parkanowych, wiązań mostowych, porę-
czy, dachów gontowych, oraz do smoło-
wania dachówek, zwłaszcza cementowych.

Koks gazowy

gruby do kuźni i osuszania, łamany na opał.

PATENTY na wy- nalazki

wyjednywa

Inżynier Stan. Dzbański

przysięgły Rzecznik patentowy

Wiedeń VII. Lindengasse 2 (w pobliżu c. k.
urzędu patentowego).

Łożki Segera do mierzenia temperatur
w piecach. **Aparaty do kontrolowania**
ruchu technicznego, jak ciągnięcie
rozmaitych systemów, zegary, termometry i aparaty do
badania gazów kominowych. Piece próbne do
topienia glazur rozmaitych systemów, opalane ko-
ksem, węglem kamiennym lub drzewnym.
Widry do wiercen próbnych najlepszej konstrukcji:
wiercą w 3 godzinach 10 m. **Aparaty** do
badania materiałów budowlanych. Potrzeby labo-
ratoryjne. **Dziela techniczne** z zakresu ceramiki.
Zybrowy papier. Stalowy drut do obcinania itd.
Dostarcza po oryginalnych cenach:
Jan Lombardo
chemik technolog w Podgórzu.

PIERWSZY KRAKOWSKI ZAKŁAD ŚWIATŁODRUKÓW

T. KASZNICA i Ska

Grzegórzki, Piaski 33,
obok Krakowa przy
Mogilskiej rogatce - -
- - - Telefon 114. - - -

Wykonuje reprodukcje wszelkich rysun-
ków technicznych o największych rozmiarach jak: negrografie, wielokolorowy druk algraficzny. Największa rama do kopiowania o rozmiarach 2000×1000 mm. Do reprodukcy należy nadesłać kopię na kalce papierowej lub płóciennej, względnie oryginalny rysunek. Odbitki negrograficzne nie różnią się wcale od planów rysowanych tuszem.

BIURO TECHNICZNO-RYSUNKOWE
przyjmuje do opisywania, kopiowania i ad-
justowania rysunki techniczne. — Przy-
jmuje dostawę wszelkich przyborów rysun-
kowych, instrumentów i narzędzi mierni-
czych.

Próbki i wzory reprodukcji wysyła się
bezpłatnie.